

HET IDEALE BELGIË?

Waarom ik van België hou?

Oui, pourquoi?

De zon is zoveel stralender in de transparante lucht boven de azuurblauwe zee in Knossos,

De terrasjes grandiozer tussen de ruïnes van de teloorgegane keizerrijken in Rome,

De politici uitgekookter en meer door schuld verteerd in Duitsland,

De opstoppingen zoeter van nadronk in Bordeaux,

De sfeer barokker en mysterieuzer in Praag,

Het verleden pijnlijker en verscheurender in Warschau,

De uitdagingen historischer in Moskou of in Sint-Petersburg

De haat bloeddorstiger in Sarajevo en in Pristina

O jij die verbleekt bij de naam Vancouver, heb je ooit een steek in je hart gevoeld bij de naam Steenokkerzeel?

Aan welke muur in Brussel moet ik gaan klagen terwijl ik in Jeruzalem mijn tranen niet kan bedwingen?

Welk standbeeld in Luik of Gent wekt evenveel emotie in me op als wanneer ik het Vrijheidsbeeld nader net voordat de boot aanlegt op Ellis Island?

Waarom hou ik dan van België?

Oui, pourquoi?

Ik hou niet meer van suikerwafels sinds Bart De Wever er zo arrogant van is geworden

Ik hou niet meer van het beklagenswaardige Charleroi sinds de belangrijkste verkozenen daar wat er nog overbleef van de socialistische droom aan diggelen hebben geslagen

Ik hou niet meer van het roerige Luik sinds Standard zit te verpieteren onderaan het klassement en toch nog blijft opscheppen over zichzelf

Ik hou niet meer van het kosmopolitische Antwerpen sinds de bewoners ervan aarzelen tussen extreem-rechts en uiterst rechts

Ik hou niet meer van Brussel, Halle en Vilvoorde sinds ze zich hebben teruggeplooid op BHV

Ik hou niet meer van de liberalen sinds ze zich ervoor schamen liberalen te zijn

Noch van de socialisten sinds ze niet meer links durven te denken

Noch van de christendemocraten die liever hun sociale, zelfs hun christelijke waarden vergeten

Ik hou niet meer van de post sinds ze is in een hoekje is weggekropen bij Delhaize

Noch van de NMBS die haar reizigers nooit de magie heeft geboden van Cendrars'

Proza van de Transsiberische spoorlijn

Waarom hou ik dan van België?

Oui, pourquoi?

Vroeger hield ik van België omdat je op één dag kon proeven van Frankrijk, van Nederland, van Duitsland en van Luxemburg en nog diezelfde avond van een pak frieten op het Jourdanplein. Met pickles a.u.b.!

Ik hield niet speciaal van reizen, ik hield gewoon van de gedachte een grens over te steken, van de angst voor de gesloten slagboom terwijl de laatste driekleur wapperde in de gure wind;

Ik hield er ook van het no man's land te betreden, die zone van wetteloosheid, dat vlakke en verlaten vacuüm tussen twee douaneposten;

Met een bepaalde soort genot vreesde ik de wantrouwige blik van de douaniers, hun duidelijke misprijzen voor reizigers, zo'n beetje van: rij maar, manneke! Je vindt jezelf heel wat in je tweekleurige Amerikaanse auto, maar over drie jaar ligt die op het kerkhof, terwijl wij er nog altijd zullen zijn over duizend jaar, met onze ganzenstrontkleurige pet en uniform, en wij het land samenhouden en verhinderen dat het in de Maas en de Schelde verzinkt of als een oude kaas uitloopt tot aan de overkant van de grens;

Onze douaniers waren de trotsten van alle Galliërs.

Maar ze zijn er niet meer, net als de rijkswachters met hun buisvormige kepi, de wijkbioscopen, de wekelijks dialoog in het Brussels, de idealisten, de surrealisten, de internisten en zelfs de realisten.

En het no man's land strekt zich tegenwoordig uit over heel België

Als een zwart gat dat al onze energie opslorpt.

Waarom hou ik dan van België?

Oui, pourquoi?

Toen ik een kind was droomde ik ervan president of op z'n minst voorzitter te worden. Als zoon van een Poolse vader en een Russische moeder had ik zowat overal ter wereld kunnen komen. In Frankrijk, in de Verenigde Staten, in Rusland, waar er maar één echte president is. *Happy birthday, mister President*. Maar ik had het geluk mijn ogen te openen in een land waar iedereen president of voorzitter wordt. President van Vlaanderen, van Wallonië, van Brussel, van het Duitstalige gebied, voorzitter van de COCOF en van de GGC, van het federale parlement, van de gewest- en gemeenschapsparlamenten, van de Commissie van Advies voor Vreemdelingen, van de Nationale Arbeidsraad die binnenkort zal uiteenvallen in drie, vier of vijf raden – hoe meer raden, hoe minder werk – die allemaal geweldige voorzitters zullen hebben. En de intercommunales, de interrégionales, de bestendige en de niet zo bestendige deputaties, en als je het lief vraagt, zal zelfs de koning wel bereid zijn koning-president te worden genoemd, zoals we al minister-presidenten hebben uitgevonden, om niemand voor het hoofd te stoten. In België is het zaak niemand voor het hoofd te stoten. Behalve degenen van wie het hoofd boven de korenmaat uitsteekt.

Die moeten uitkijken. In België heeft men het niet zo begrepen op uitstekende hoofden, op giraffen, zelfs niet op degenen die een beetje over de taalgrens piepen. En zelfs de Slimste Mensen ter wereld kunnen maar beter op hun hoede zijn. Hun roem is vergankelijk zodra de spots gedooft zijn. Men heeft het niet zo begrepen op mensen die te lang te veel noten op hun zang hebben.

Vedetten, akkoord, maar alleen als ze bescheiden zijn en met hun twee voeten op de grond staan. Zoals de fantastische Kim Clijsters, de koningin van de tennisterreinen en van de grand écart, die haar dichterbij haar geboortegrond brengt. Dat is nog een goede reden om van België te houden. Nergens is men zo goed in grand écarts.

Het faciliteitenstelsel, de Voerense carrousel, het stemmen bij speciale en bij gekwalificeerde meerderheid. Ring! Ha! De alarmbel!

Antwerpen, een brug of een tunnel? Een tunnel, jawel, maar een met op- en afritten zoals Wall Street op en af gaat.

België is het enige land waar men zijn hakken tegen elkaar slaat als de haan begint te kraaien. En de leeuw begint te brullen. Maar. Hebt ú al eens een leeuw horen brullen in onze contreien? Nog een reden waarom ik van België hou. Het is een jungle maar dan zonder wilde beesten. Alleen met een paar beschermde diersoorten.

Toen mijn vader eind jaren twintig in België arriveerde was België een ideaal land waar een joodse immigrant aan de universiteit mocht studeren, iets wat in zijn eigen land niet mogelijk was.

Het was een ideaal land waar een student die geen woord Frans of Nederlands sprak toch een baan kon vinden en zijn studies kon betalen (hij werd aangenomen door een goochelaar en moest diens zwijgende hulpje spelen).

Toen ik ter wereld kwam, was België nog een ideaal land. Mijn ouders waren uit de klauwen van de Gestapo kunnen blijven en uit die van hun Waalse en Vlaamse collaborateurs, omdat ze van burens en van de wijkpolitie een schuilplek hadden gekregen;

Men leerde ons dat een goede Belg moest lijken op Kuifje of op meneer Lambik – maar niet noodzakelijk op hun bedenkers;

Men maakte ons wijs dat de liedjes van Jacques Brel even vrijpostig waren als het standbeeld van Manneken Pis;

En dat Vlaanderen leek op de groteske, ontuchtige, raadselachtige en onrustwekkende wereld van de stukken van Michel de Ghelderode of dat de bevolking ervan permanent in dichte nevelen moest leven zoals bij Maeterlinck. (Later ontdekte ik dat onze beste schrijvers Franstaligen waren die er prat op gingen Vlamingen te zijn maar die in het Frans schreven, als u nog kunt volgen!);

Men vertelde ons dat onze wielrenners de grootste kampioenen ter wereld waren, zelfs al wonnen ze nooit de ronde van Frankrijk, ondanks de *pot belge* die ze overvloedig tot zich namen;

Men beroemde zich erop dat onze trams door de straten van Alexandrië reden en van god weet welke stad in Turkije ook nog, in ieder geval in een ver buitenland.

Gefascineerd als ik was door onze genialiteit en onze export gebeurde het wel eens dat ik een onbekende tram nam in de buurt van het Noordstation, de W of de L, denkend dat, als ik bij de laatste halte zou uitstappen, ik dan aan de voeten van een sfinx of vlak voor de vuurtoren van Alexandrië zou staan;

En toen ontdekte men dat onze mijnen de gevaarlijkste ter wereld waren, Marcinelle - 1035; daar werden Italiaanse mijnwerkers bij duizenden tegelijk vermalen, mijnwerkers die onze regering met de Italiaanse overheid had verruild voor wat steenkool;

Dat Kuifje ons land zo oninteressant vond dat zijn avonturen zich overal ter wereld afspeelden. Zelfs in Zwitserland of op de maan. Maar niet in België.

België niet zo interessant? Gedurende tien jaar hebben de Walen onophoudelijk gestaakt, wegen versperd en zijn ze de straat op gegaan. Tegen de koning en voor de republiek, tegen de priesterscholen en voor het staatsonderwijs, tegen België en voor het federalisme.

Tot op een dag de Vlamingen op hun beurt begonnen te schreeuwen. *Walen buiten!*
En dat ze op Brussel marcheerden.

Maar was ook dat geen aspect van het ideale België: schaterlachende manifestanten die tegenover bereden rijkswachters met getrokken sabel stonden?

Wat de zaak ook was die ze verdedigden, de Walen en Vlamingen leken nogal op elkaar, zeker omdat je door het lawaai de slogans niet echt kon horen, om nog maar te zwijgen van de taal waarin ze werden geschreeuwd.

Tegenwoordig gaat niemand nog de straat op, behalve om de vuilnisbakken buiten te zetten.

Men kijkt tv om te zien hoe de wereld eruitziet, want als je met Neckermann reist heb je de indruk dat het er overal hetzelfde uitziet. Marina's, canzonetta's en een voorgerechtenbuffet.

Uiteraard ziet men dankzij Oberinspektor Derrick dat alles elders zoveel exotischer is! In het ideale België van morgen zal Kuifje-Tintin mensensmokkelaars tussen Aarlen en Antwerpen achternazitten. Duizend bommen en granaten! Iets uit het oog verloren. Er komen geen avonturen van Kuifje meer!

Jacques Brel zal eindelijk de spot drijven met de Wallinganten en rattachisten. O! Juist ja. Jacques Brel ligt op de Markiezeilanden, aan de andere kant van de wereld slechts! Hij interesseert zich allang niet meer voor de Walen, als hij ooit al heeft geweten wat dat is.

Hugo Claus zal de spot drijven met de Vlaamse en Waalse kleinburgers die altijd de sterksten en de schreeuwers bewonderen. O ja! Claus heeft zijn koffers gepakt.

Magritte zal dit land tekenen als een goochelaar die doormidden is gezaagd met voor hem een naakte vrouw die hij niet doormidden heeft kunnen zagen.

Maar laten we ophouden met dromen!

Heeft er niet eens iemand gezegd dat we hier en nu in het ideale België leven?

Alain Berenboom

vertaald door Kris Lauwerys